

JULI BUSQUETS, EX-MILITAR I POLITIC

Text: FRANCESC VIADEL / Fotos: SUSANNA SÀEZ

"Vaig ser un militar molt estrany"

Juli Busquets va ser un dels fundadors de la Unió Militar Democràtica abans d'ingressar al PSC. Doctor en ciències polítiques i sociologia, actualment presideix el Fòrum Socialista i fa de professor a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Quan era jove va entrar en contacte amb el cercle del Pozo del Tío Raimundo. De quina manera va influir-lo la coneixença d'aquell sacerdot peculiar del franquisme tardà?

—José Maria Llanos, que va ser un dels meus mestres des del punt de vista humà, era un sacerdot amb molta trempera, molt brillant. Vaig estar amb ell quan jo era membre de les acadèmies militars. Aquest home em va fer acostar a l'esquerra, a les inquietuds socials. Predicava un cristianisme renovador, abans i tot del concili. Era un visionari, en certa manera, que va decidir que havia de deixar de ser capellà de les burgesies i de les elits per anar-se'n a viure amb els treballadors, amb els immigrants que arribaven al cinturó de Madrid i que es feien les barraques de nit. Se les construïen de nit i hi ficaven un llit a dins, així, la guàrdia civil, segons la llei, no els en podia fer fora... Doncs bé, jo vaig anar alguna vegada a treballar-hi, a posar totxos amb aquella gent. Allà l'impacte de la pobresa em va afectar molt, perquè abans jo era un militar, una persona més aviat conservadora...

—...I això el devia marcar.

—És clar. A més, simultàniament, vaig anar a la universitat, i allò que al principi era un impacte emocional va esdevenir un impacte intel·lectual.

—L'any 1968, ja era un militar dissonant dins l'exèrcit. La publicació de la seva tesi, *El militar de carrera, fins i tot li va costar un procés*.

—Sí, vaig ser processat... a la segona edició, perquè a la primera es van pensar que no el llegiria ningú. Pensa que sobre qüestions militars no hi havia res de

publicat des que s'havia acabat la guerra civil i, és clar, el llibre va despertar molta curiositat i va començar a llegir-se molt. Tingué èxit i es van esverar molt. La segona edició, l'any 70, en la qual em vaig atrevir més, ja es van crispar. Em van processar i van segrestar el llibre; m'acusaven d'injúries a l'exèrcit. Sortosament després d'un any van sobreseure el cas.

—I què tenia el llibre que els va molestar tant?

—Avui no molestaria ningú. Era un llibre de sociologia que descrivia críticament, analíticament, com era una col·lectivitat. El que passa és que aquesta col·lectivitat no admetia res i tenia una actitud triomfalista. Quan se'n va fer una anàlisi crítica que n'assenyalava les mancances i les deficiències els va agafar un atac d'histèria.

—Va ser vostè qui va redactar, l'any 74, *l'ideari de la Unió Militar Democràtica (UMD)*, inspirat en els punts reivindicatius de *l'Assemblea de Catalunya*?

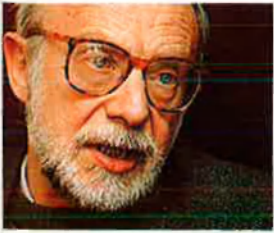
—No voldria que quedés això com una cosa de protagonisme personal. Certament, jo era una mica més gran que els meus companys que havien fundat la UMD, i també és cert que m'havia conscienciat abans sobre la democràcia. Per això en aquell moment

vaig exercir un cert lideratge, però, la UMD, la vam fundar dotze militars, deu de destinats a Barcelona i dos, que vaig buscar jo, a Madrid. L'ideari, el vam discutir entre tots.

—Com es va gestar la idea?

—Feia uns anys que intentava de constituir un grup de militars demòcrates; era una dèria que tenia

"José María Llanos, que va ser un dels meus mestres des del punt de vista humà, era un sacerdot brillant i amb molta trempera. Aquest home em va fer acostar a l'esquerra, a les inquietuds socials."

(riu)..., i bé, anaren passant els anys. L'any 74 es va produir a Portugal la Revolució dels Clavells. Va ser un esclat d'entusiasme que va impactar molt els petits grups de militars progressistes. Arran d'això, vaig començar a parlar amb gent, a reunir amics militars i, al llarg de la primavera i de l'estiu, van consolidar-se tres grups, tres tertúlies aquí a Barcelona. L'una era de militars d'infanteria i de cavalleria, en la qual hi havia Gabriel Cardona, José Sagrado, Julián Delgado i Juan Diego. Un dia vingué en Joan Reventós a explicar què era el socialisme, i un altre dia vam anar a Palamós a veure en Joaquín Ruiz Giménez. Una altra colla era la d'enginyers... Jo en aquell moment feia quatre anys que era fora de l'exèrcit, dedicant-me a la universitat, i em va semblar que el que havia de fer era tornar a la caserna, que era el cau del llop, i així em van destinar aquí, a l'Hospitalet.

—*I aquí va agafar cos la idea?*

—Hi havia un parell d'amics meus. L'un es deia José Julbe i l'altre Santiago Perinat. Després se'ns hi va afegir Pepo Delas, José Luis Díaz Gimbernát... Bé, vam arribar a ser dotze o tretze militars d'enginyers; la caserna pràcticament era nostra. Finalment vam muntar una altra tertúlia a casa de López Amor. Joan Reventós va passar-hi per totes i també hi vam tenir l'Aranguen... El darrer dia d'agost ja es va fer la primera reunió fundacional de la UMD amb els més madurs políticament de les tertúlies i dos militars més que van venir de Madrid.

—*Com va anar la reunió mantinguda entre alguns dels membres de la UMD amb Felipe González i Joan Reventós a casa de Roberto Rivera al carrer de Tarragona de Barcelona?*

—Va ser després de la fundació. Abans de veure Felipe González ens vam reunir a Madrid amb Nicolás Redondo. També amb gent del PCE, com Simón Sánchez Montero, i amb Armando López Salinas i alguns altres.

—*Com es va prendre González la reunió amb la UMD?*

—(Riu) Felipe González va explicar la reunió a l'executiva del PSOE... Temps després algú de l'executiva em va explicar que González havia dit que esperava trobar-se amb un militar i s'havia trobat amb un intel·lectual que ho analitzava tot i ho criticava tot (riu). En aquella reunió Felipe González ens va parlar de Carlos Sanjuán, també militar. González va dir a Sanjuán que ja ens posaríem en contacte amb ell, però el febrer del 1975 em van empresonar.

—*La Setmana Santa del 1975 ja es parlava de cent cinquanta-cinc militars que pertanyien a la*

UMD. Què hi ha de cert en la teoria que va arribar a gestar-se l'eliminació física dels qui llavors dirigien la UMD?

—Em sembla una exageració, perquè la cosa no era tan crispada com això. És possible que alguna persona en alguna reunió en parlés..., però no es pot penjar el que diu una persona a tot un col·lectiu.

—*La pressió dels serveis secrets els devia fer viure en tensió constant, veritat?*

—Sí. De fet van ser els serveis secrets que van desencadenar les detencions el 29 de juliol de 1975. Jo ja feia mig any que era a la presó de Ceuta.

—*Per què el van tancar?*

—Amb motiu d'una commemoració militar. Ens havíem reunit trenta-dos oficials representants de les casernes de Barcelona a capitania per preparar un discurs. Vaig veure que era l'ocasió. Ens ho vam fer venir bé perquè hi hagués cinc o sis oficials de

"L'any 1974 es va produir a Portugal la Revolució dels Clavells. Va ser un esclat d'entusiasme que impactà els petits grups de militars progressistes. Arran d'això vaig començar a parlar amb amics, a reunir militars."

la UMD i vam anar a demanar la democràcia. En acabat, encara hi havia el tema d'un capità de ferrocarrils, el capità Molina, que s'havia negat a denunciar els responsables d'una vaga; era un dels nostres, i l'havien desterrat a Melilla, després de retirar-li el comandament de la companyia. Vaig dir que pensava que hauríem d'anar a veure el capità general per aquesta qüestió. Va ser la gota que féu vessar el got. Recordo que en sortir, un del servei d'informació que s'hi havia ficat va dir: "Esto parece una reunión de Comisiones Obreras. Si esto es el ejército yo cuelgo el uniforme". Sense judici, em van portar a la presó d'El Hacha, a Ceuta. Sis mesos sense poder rebre advocats ni visites, sinó les dels familiars.

—*I el 29 de juliol del 75 cauen els seus companys?*

—Sí. Me'n vaig assabentar una

mica més tard, per una emissora estrangera.

—*Un dels seus, el capità José Ignacio Domínguez, era a París.*

—Sí, quan van fer les detencions era a l'estranger i es va convertir en el portaveu...

—...Juli Just, el vice-president del govern de la República a l'exili, ajudà el capità Domínguez a muntar la famosa conferència de premsa de la UMD destinada a l'opinió pública internacional...

—Efectivament. A més, va ser el primer acte que van fer conjuntament la Junta Democràtica i la Plataforma Democràtica.

—*La causa 250/75, com és conegut el procés contra la UMD, va tenir per resultat condemnes severes de presó i l'expulsió de l'exèrcit dels seus membres. Què va passar en el seu cas? Com és que mai no va rebre cap notificació oficial del seu càstig?*

—A mi, no em van poder acusar, perquè jo tenia

la millor de les coartades: quan va passar tot això, jo ja feia mig any que era a la presó i, a més, ja m'havien jutjat pel que hi poguéu tenir a veure...

—Finalment acabà decidint-se per la política i presentant-se com a independent amb els socialistes catalans a les primeres eleccions democràtiques.

—Ens demanen, a alguns de la UMD, d'entrar a les llistes, a Carlos Sanjuan, a José Fortes. A mi, em van oferir d'anar d'independent en una llista del Reagrupament Socialista, que encapçalava Joan Reventós i on hi havia el Rudolf Guerra, el Martí Jusmet, el Francesc Ramos...

—I des de llavors que ha fet la seva vida política dins els socialisme català... Què en pensa, de la situació del PSC i de l'arribada de Narcís Serra a Catalunya?

—En el moment present el partit ha canviat bastant. Va fer una crisi molt forta en el penúltim congrés, el de Sitges del novembre del 1994. Es va haver de crear el Comitè d'Acció Política on hi havia Jo-

sep Borrell, Joan Reventós, Pasqual Maragall, Raimon Obiols, Narcís Serra, Joaquim Nadal i Josep Maria Sala. Era l'època de la revifada de la dreta dura i de l'ensorrada del socialisme per casos de corrupció. Em va amoïnar molt aquesta situació, i vam decidir, alguns companys, de fer alguna cosa. Així vam crear el Fòrum Socialista. Érem la Núria Albó, regidora de l'Ajuntament de Barcelona, Paco Neira, diputat a Madrid, José Antonio Robles, alcalde de Barberà del Vallès, Rosa Martí, diputada al Parlament de Catalunya, Pepe Castellanos, d'Esquerra Socialista, i algun independent com ara la Victòria Camps...

—Amb tot, el Fòrum Socialista no va caure gens bé a l'aparell del PSC, sembla.

—Es van enfadar molt. Ens van acusar d'obiolistes; es van enfurismar contra nosaltres d'una manera absurda i innecessària; ens van administrar molta

—Com a militar i com a polític creu que s'hauria pogut evitar el cop d'estat del 23 de febrer?

—No sé què dir-te... Alguns dels revoltats havien fet la guerra civil, però, d'una altra banda, el país havia canviat molt. Per a ells, el 'rojo', l'havien de matar a la trinxera o l'havien d'afusellar a la rereguarda. És clar, una persona que tota la vida ha estat així i que de cop i volta li diuen que, els rojos, són tan bona gent com tu i que, a sobre, t'han de manar...

teix es va fent. També volem que el grau de professionalització en política baixi. Creiem que el polític professional és necessari, però alhora pensem que la professionalització ha de ser mínima. On pugui haver-hi un ciutadà no té per què haver-hi un professional.

—Però no creu que tants fòrums poden fer pensar que el PSC passa una crisi interna?

—No. Jo crec que la crisi hi era, justament, quan no hi havia fòrums. Els fòrums signifiquen la sortida de la crisi; la pitjor crisi és el silenci universal aquiescent, és a dir: muts i firmes!, com si allò fos una caserna.

—Per cert, què li queda de militar?

—Militar...? Si ja no ho sóc! (riu). Bé, jo ja era un militar molt estrany... Me'n queden coses, un sentit de la puntualitat, de la responsabilitat, d'agafar-se les coses seriosament...

llenya i, a més, durant unes quantes eleccions seguides van anar traient-ne tots els del Fòrum. El cas més sonat va ser el de la Rosa Martí, que tots diuen que era la diputada més brillant del Parlament de Catalunya. Però de mica en mica s'han adonat que s'equivocaven amb aquesta actitud. Nosaltres tan sols volíem netejar la corrupció, fer un partit d'esquerra i al servei dels treballadors.

—I en què ha quedat tot plegat?

—Actualment crec que tenim una bona situació i no solament això, sinó que moltes de les idees que nosaltres llançàvem, el partit les ha anat fent seves. Per exemple, nosaltres dèiem que convenia que hi hagués debat i actualment al partit hi ha tres fòrums: el de Pasqual Maragall, que es diu Catalunya Segle XXI, el d'Icària, que és el de Josep Maria Sala, i Nou Cicle, el de Raimon Obiols. Són espais que permeten de donar solucions des de fora. També volíem que es netegessin els censos del partit i, de fet, és una cosa que ara mateix

